

Milan Morava

Z dějin myslivosti v Žirovnici

Nejstarší zmapovaná historie lovectví v našich zemích je spojována se šlechtou a vládnoucími vrstvami společnosti obecně. Lov byl výsadou šlechty a každý pokus poddaného lidu o lov zvěře byl trestán jako krádež.

První písemná zmínka o lovu zvěře v Žirovnici je datována rokem 1467, kdy podle jedné z verzí padl na lovu zvěře v okolí svého hradu Purkart Kamarét ze Žirovnice. Pravda bude zřejmě trochu jiná, ale zmínka zde je. V pozdějších dobách za vlády Vencelíků, Slavatů, ale i Pánů z Hradce se situace nezměnila. Teprve v 19. století, po uvolnění společenských poměrů se lov, lovectví a myslivost vůbec začala více šířit mezi prostý lid.

Z důvodů sjednocení pravidel a zabránění anarchů v myslivosti vyšel roku 1866 Zákon o myslivosti. V našem městě tou dobou začínala mít myslivost ohlas a protože někteří občané chtěli lovit a museli být organizováni, žádali vrchnost i obec o řešení. Roku 1877 oznámila Obec žirovnická Okresnímu úřadu v Počátkách, že bude zvolen honební výbor. Po svolání schůze, kde měl být výbor zvolen se ale ukázalo, že schůze je pro malý počet účastníků neusnášeníschopná a věc musela být odložena.

Až 31. července 1883 se schůze svolala znovu a honební výbor byl zvolen. Představenstvo tvořili Antonín Ostrý (starosta honebního výboru), Antonín Valenta, Antonín Emmr, Karel F. Tábor, František Semotán. Těchto pět žirovnických občanů tedy stálo u prapočátků myslivosti v našem městě.

Honební výbor po svém založení získal některé pozemky patřící Obci žirovnické a hraběti Šternberkovi. Tyto pozemky dál pronajímal a tak získával finanční prostředky. Např. od roku 1887 měl pozemky zpětně pronajaté hrabě Šternberk a to včetně pozemků náležejících velkostatku za částku 110 zlatých za rok až do roku 1899. Další volby výboru se konaly v roce 1889 a tentokrát byl předsedou Honebního výboru zvolen obchodník K.F. Tábor. Později vzniklo honební družstvo, ale to nemělo dlouhého trvání. Zmínka o něm je z roku

1911, kdy žádal Obecní úřad města Žirovnice o zákrok proti lidem, kteří v čím dál větší míře kouřili v lesích, plašili zvěř atd.

Roku 1905 byl nájemcem honitby Jan Myslík a od r. 1906 Augustin Rataj. Tou dobou se přemnožili divocí králíci a tak Hospodářský spolek v Žirovnici žádal Okresní hejtmanství o povolení odstřelu. To ale bylo zamítnuto, úředníci žádné přemnožení nezjistili.

V únoru roku 1910 c. k. úřady ve Vídni žádaly majitele všech honiteb o finanční příspěvek a o adresy všech majitelů honiteb patřících pod hejtmanství Kamenice nad Lipou. Záměrem bylo postavení pomníku císaři Františku Josefovi I., jakožto vrchnímu pánu všech honiteb v Rakousku. 8. března 1910 bylo do Vídně odepsáno a list obsahoval tyto údaje: Honitba žirovnická je majetkem hraběte Šternberka. Nájemci honiteb byli: Karel Tábor a Augustin Rataj, oba obchodníci a honební lístek kromě nich vlastnil Jan Valenta hajný žirovnický. a několik hostů, nečlenů honebního výboru (Kolář, Nehyba,...). Další zajímavý údaj je datován 21. březnem 1910. To správa lesů Velkostatku Žirovnice hraběte Leopolda ze Šternberka uvádí jména personálu Velkostatku pro ochranu myslivosti:

Antonín Blumenstein, správce lesů a velkostatku,
Josef Legner, podlesní Budín,
František Vyhnálek, hajný lesní, Šejb,
František Soucha, hajný lesní, Hájek.

Roku 1910 bylo celé panství Žirovnice z rukou hraběte Leopolda Šternberka prodáno městu Žirovnice. Vznikl i Lovecký spolek, který je přímým předchůdcem dnešního Mysliveckého sdružení v Žirovnici. Zachoval se pokladní deník z roku 1910. Je vidět, že členové Klubu hospodařili dobře, příjmy činily 1153,98 Korun rakouských a výdaje jen 1455,56 korun. Lovecký spolek byl koncem roku 1914 osloven, aby daroval zvěř lazaretům, kde se léčili ranění v nedávno započaté 1. Světové válce. Ve válečných letech bylo ale málo střeliva a tak činnost spolku ustala. Zvěře rok co rok ubývalo. Dobře je to vidět ze zprávy datované kolem r.1918, v níž se uvádí, že stavy zvěře oproti roku 1917 citelně poklesly.

Z roku 1919 se nám zachoval dokonce zápis s počty ulovené zvěře v Žirovnici:

Srnčí	1 ks,
Zajíc	80 ks,

Divoký králík 20 ks
Bažant 4 ks

Nic dalšího se neulovilo. Zvěř se musela prodat, ceny stanovilo ještě c.k. mocnářství v Praze a ty byly stále platné.

Za 20 let se nám dochovaly další údaje. Výměra honitby žirovnické byla 1070 ha. Roku 1925 již existovaly i honitby patřící okolním obcím a jsou jmenovitě uvedeni i jejich starostové.

Cholunná 266 ha	Leopold Petru
Štítné 840 ha	František Dvořák
Vlčetín 666 ha	Ludvík Hrb
Stranná 637 ha	V. Holický
Libkovice 278 ha	Antonín Malínek

Právě roku 1925 nastaly pro lovecký spolek, ale i celé město problémy. Honitby byly i nadále pronajímány. Od roku 1924 měl honitbu pronajatou Karel Tábor za 2000 Kč ročně. Toto ale bylo jinými zájemci napadáno. K.Tábor, dlouholetý člen Loveckého spolku, nenabídl sice za pronájem nejvyšší částku, ale protože u něj byl předpoklad, že se o honitbu bude dobře starat, pronájem dostal. Situaci řešil okresní úřad. Táborům pronájem zrušil a nájemcem se stal Miloš Brdlík, který nabídl nejvyšší částku 3200 Kč ročně. Honitby tou dobou pronajímalo město.

Od roku 1934 do roku 1940 měli honitby (neupřesněno které) pronajaty Jaroslav Emmer (2 000 Kč ročně) a JUDr. Miloš Brdlík (3 600 Kč ročně). Honitba Hájek byla od roku 1940 na 6 let pronajata Stanislavu Pechovi, majiteli pily v Jakubíně, kterou pronajal pro Lovecký spolek, jehož byl členem. Ostatní pronájmy byly zrušeny a město vše obhospodařovalo samo prostřednictvím lesmistra Pittingera.

Zajímavostí z 30.let je dopis datovaný 29. prosince 1936. Šlo o ochranu zvěře, konkrétně jezevců. Z výkazů zastřelené zvěře je vidět, že myslivci stříleli všechnu zvěř. Pravděpodobně tak zapříčinili snížení počtu jezevců v celé ČSR tak, že ti museli být výše uvedeným dopisem chráněni a jejich odstřel byl zakázán. Odměna hajnému za ochranu zvěře byla v Žirovnici tou dobou 500 Kč za rok.

Roku 1939 bylo dle zápisu Jar. Kříže velice málo zvěře. K tomu navíc ve zdejších revírech pytláčil jeden z místních občanů a způsobil

škodu za 2 500 Kč. To byla tehdy vysoká částka a událost měla soudní dohru. 28 srpna 1939 vydal Okresní úřad výnos, jímž Lovecké kluby musely hlásit počet zbraní, které členové vlastnili.

Roku 1940 měl Lovecký klub 46 členů, přičemž předsedou byl Vladimír Kříž, správcem majetku Oldřich Fišer a jednatelem Boleslav Doležal.

Během války byla činnost klubu velmi omezována a 1. dubna 1944 byl Lovecký klub Žirovnice rozpuštěn.

Jako další zajímavost, tentokrát z doby před rozpuštěním klubu uvádíme tabulku pachtovného z roku 1942:

Honitba	Velikost honitby (ha)	Pachtovné (Kč)	Pachtovné/ha (Kč)
Žirovnice	1482,0	3150,00	2,126
Vlčetín	772,0	2200,00	2,850
Jakubín	298,0	850,00	2,852
Cholunná	264,0	750,00	2,841
Lítkovice	258,0	700,00	2,713
CELKEM	3074,0	7650,00	2,489

Po roce 1945 již myslivecká činnost v předválečné podobě nebyla obnovena.

Lovecký klub byl znovu ustaven 25.9.1945. Některé sousední obce (Cholunná, Jakubín, Litkovice...) se po stránce myslivosti chtěly osamostatnit, což se žirovnickým nelíbilo. Spor řešil Nižší myslivecký úřad v Táboře a obcím potvrdil samostatnost. Žirovnice tehdy ztratila několik set hektarů revíru.

Někteří z členů Loveckého klubu se za 2.světové války zapojili do protifašistického odboje a byli vězněni:

Josef Scháněl,
Vladimír Kříž,
Antonín Havlíček,
Boleslav Doležal,

Vladimír Tábor,
Emil Pátek,
Jaroslav Havlíček, (zemřel ve vězení)

Roku 1948 a následující léta již žádné podstatné události do života Loveckého klubu a později Mysliveckého sdružení nepřinesly.

V roce 1950 měla Žirovnice jen 1914 ha honiteb a tuto situaci nebylo možno změnit.

Roku 1962 vyšel nový Myslivecký zákon, který stanovil i nové hranice honiteb. Ve druhé polovině 60.let se často měnily početní stavy zastřelené zvěře. Např. r. 1967 zdejší myslivci zastřelili 70 ks zajíců, ale v r. 1969 již 226. Podobné rozdíly byly i u ostatní zvěře (srnčí, bažanti) V porovnání s dneškem šlo však v 60. letech o „myslivecké hody“

Poslední zajímavou a významnou, dnes již historickou událostí, byla koupě domku v ulici Na Dláždění v roce 1969. Tento domek byl postupně zrekonstruován a místním myslivcům slouží dodnes.

(M.M.)